

ljenega, da zadostuje vsem potrebam. Al ta tretjinina varnost ni pravilna. Bili so časi, da je nektera banka hude čase pretrpela le s šestim delom gotovine, pa tudi so prišli viharji nad banko, ki je onemogla s polovico gotovine; propadla je. Iz bankinih zgodovin se vidi, da se zaupanje ne ravna samo po srebru in zlatu v kletih, temuč tudi po drugih rečeh, posebno po političkih razmerah.

3. Je treba gledati, da ne pride premalo papirnatega denarja med narod, to je, da se ne glasi na male iznoske, p. na 1 gold., 2 gold., že 5 gold. je med mali denar šteti; lahko se bi tej lastnosti reklo dokolikost papirnatega denarja (Appointirung), ker kaže, do koliko goldinarjev doli gré papir. Pri nas se vé, da imamo celó desetke papirnat. Na Angležkem pa še le začne papirnat denar pri 5 L, to je okoli 50 gold., za manj papirnatega denarja ni. Mali papirnat denar lahko čisto izpodrine srebro in zlato, veliki pa ne. Če pa, postavimo, pride nesreča, da so žetve slabe, da v naši državi ne bi bilo nikjer dobiti živeža, kaj bo, če ni srebra? Trgovec sosedne države nam žita ne bo hotel dati za papir, ki pri njem ne veljá nič, srebra pa imeli ne bi. Zato je dobro, da se zdrži srebro v deželi, da ga v hudih časih lahko porabimo. Iz več vzrokov toraj ni dobro, da se papir stavi na male goldinarje ali celó krajcarje.

Slovensko slovstvo.

„Cvetje“ Janežičevo.

Kdor s pazljivim očesom spremlja naše literature razvitek, gotovo je že opazil moža, ki delaven kakor mravlja in priden kakor bučela piše izvirne knjige, ali pa zalaga, kupuje in na svetlo daje spise slovenskih pisateljev — mislim namreč g. prof. Ant. Janežiča v Celovcu. On ni preskrbel naša učilišča samo z dobrimi slovnici in slovarji, a okoli njega suče se tudi vsa delavnost na našem beletrističnem polji. Njegova zasluga je, da vsem nemilim okolnostim vkljub edini naš lepoznavski list „Glasnik“ vendar izhaja že deseto leto; njegova zasluga je tudi, da imamo „Cvetje“, ktero je naše lepoznavsko slovstvo obogatilo z najboljšimi deli, kar jih je zadnja leta pri nas izšlo. Po „Cvetji“ smo dobili razun mnogega družega: „Marijo Stuart“, „Viljema Tella“, „Babico“, „Spomine na Sokrata“, „Ajanta“, „Zoro in Solnco“ — po „Cvetji“ smo dobili prvi slovenski izvirni roman, „desetega brata“ od Jurčiča. Kdo tedaj, ki pozna važnost beletristike, moč in silno potrebo v vsacem slovstvu, ne bi bil g. Janežiču za njegovo spretno in neutrudljivo delavnost iz srca hvaležen! Toda pogledajmo, kako ga Slovenci podpiramo! Iz gotovega vira mi je znano, da med tem, ko so preteklo leto 1867 ljubljanski gimnazijalci in bogoslovci po čez jemali 100 zvezkov „Cvetja“, bila je vsa ostala Ljubljana naročena samo na 27 iztisov!!! Tedaj med ubozimi ljublj. študenti, katerih je samo 600 in kateri med vsemi dvajsetimi profesorji nimajo le enega ne, ki bi jih bil k naročbi spodbadal, med temi je „Cvetje“ našlo trikrat več podpore, kot med 22.000 prebivalci vse slovenske, denarne in inteligentne Ljubljanice. Razun mariborskih, celjskih, novomeških, varaždinskih in goriških študentov in bogoslovcev, ni imelo Cvetje v nobenem slovenskem mestu, v nobeni slovenski čitalnici naročnikov, ali pa tako malo, da ni spomina vredno. Ali se je čuditi torej, da je počil že glas, da bo „Cvetje“ zaspalo? Pa k sreči je spet začelo izhajati in ravno zdaj nam prinaša iz slovečega peresa g. Jurčiča nov izvirni roman „Cvet in sad“, ki bo, kakor se kaže, po notranji

in vnanji obliki še bolj dovršen kakor je „Deseti brat.“ Jaz mislim, da tak móž kakor je g. Janežič, ki za naše beletristike razcvit žrtvuje zdravje, čas in premoženje, zasluži več materijalne, tak pisatelj pak, kakor je g. Jurčič, več moralične podpore. Naš Walter Scott, kakor bi jaz g. Jurčiča imenoval, pokazal je v svojih mnogih, skoro vseh po Janežiču na svetlo danih, večih in manjih povestih, da tako, kakor on, ne pozna nobeden slovenskih novelistov, kar se jih je do zdaj oglasilo, djanja in nehanja, mišljenja in značaja slovenskega naroda. Slovenska inteligencija, posnemaj torej še ti našo šolsko mladino, in „Cvetje“ nam bo tudi v prihodnje ohranjeno! Posebno pa ve, čitalnice, pospešujte naročnikov nabiro in ve slovenske gospodičine sezite po „Cvetji!“ Prepričale se boste, da lepši, čisteji domači duh veje iz njega kot iz francoskih in nemških romanov, ktere navadno čitate! Slav. vredništvo „Novic“ pa srčno prosim, da še ono sè svojo veljavno besedo povabi Slovence, da se v prav prav obilem številu naročé na „Cvetje“, ktere ga je slovenski beletristiki tako potreba.

Radomljan.

Dodatek vredništva. Če tudi navadno veljá misel, da novéle in njim slični beletristični spisi so le bolj berilo mladosti, in se to dokazuje s tem, da se take knjige nahajajo največ v rokah mlajših naj si bodi možkih ali žensk, vendar je tudi lepa novela, dober roman itd. zanimivo berilo hladnejši krvi. Pa če damo tudi veljati, da najraje mladež čita izdelke na beletrističnem polji — vendar vprašamo: ali more to druge, ki si prilastujejo ime rodoljubov, odvezati dolžnosti, da z naročilom podpirajo povzetje, ki je naše gore list, — ki vabi mlada srca, da se vnemajo za domačo reč in slovó dajó ptuji tvarini, ki je na škodo nravnosti slovenski. Pod vredništvom Janežičevem moremo si v svesti biti, da se tudi v romanih ne žaliijo svetinje naše. Tem več pa je treba, da se podpira „Cvetje“, ker Matica naša za zdaj, ko ima toliko druge važne naloge pred seboj, se ne more spuščati na beletristično polje drugod kakor v letopisu, ki se druží s „Koledarjem“ enkrat na leto in dan. Zato rodoljubi vsi čujte glas Radomljanov in sezite po „Cvetji“ vsi, — še posebno pa vé gospé in gospodičine; verjemite, da zraven zabave bode vam berilo „Cvetja“ tudi to korist donášalo, da se igraje vadite krasnega maternega jezika!

Dopisi.

Iz Gradca 8. jan. * — Na Silvestrovo preteklega leta smo črni zemlji izročili truplo poštenjaka, ki je vreden, da mu postavijo „Novice“, ktere je od njihovega početka pa do zadnjega marno prebiral, mal spominek. Menimo tu Kolomana Kvasa, ki je od leta 1823. sem opravljal službo učitelja slovenščine na tukajšnjih visocih šolah in je bil skozi vrl rodoljub, če tudi očitno ni silil svojega imena med svet. Rojen je bil 29. novembra 1790 na spodnjem Štajarskem. Na literarnem polji je manj znan, toliko pa je treba opomniti, da je pomagal Dainku pri izdelavi slovenske slovnice, kar veljá, kakor vemo iz njegovega lastnega sporočila, tudi o Šmigočevi, leta 1812. v Gradcu izišli slovnici slovenski. Če ima res v rokopisu slovensko slovnico, kakor trdi Šafařík (Geschichte der südslavischen Literatur. I. pag. 62.), bode se pokazalo, ko bode govorjenje o njegovi zapuščini. Zadnja leta je dostikrat tožil, da ne more več z napredkom slovenščine naprej, in starost ga je v tem nekako hudo ovirala. Da-si je več let sem prebiral malo novih slovenskih knjig, vendar „Novic“ ni nikoli položil na stran, da ne bi jih bil na tanko prečital. Podpiral je